

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. I. Ordinarius Minister Sacramenti Ordinis solus Episcopus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

SECTIO TERTIA.

De Ministro Ordinationis.

1.
Qui sint
effectus
Ordinatio-
nis.

Hucusque egimus de Sacramento Ordinis secundum se, de numero Ordinum, de materia, forma, ac functionibus singulorum; ex quibus liquidò constat, quisnam sit effectus Ordinationis, ita ut de illo nihil aliud super sit explicandum.

Nam in primis, cum sit verum & propriè dictum Sacramentum novæ legis, certum est conferre gratiam habituales, & suo tempore auxilia gratiæ actualis, sicut reliqua omnia Sacramenta, ut ostendimus Disp. 1. Sect. 4. Concl. 1. & 4.

Præterea docet Florentinum in Decreto Eugenii, & Tridentinum sess. 7. can. 9. de Sacramentis in genere, Ordinem imprimere characterem indelebilem, sicuti Baptismus & Confirmatio; ac proinde reiterari non posse, ut latius videre poteris Disp. 1. Sect. 4. Concl. 5.

Igitur impræsentiarum restat solummodò, ut de ministro hujus Sacramenti, & de suscipiente hoc Sacramentum tractemus. Incipiam autem à ministro, tamquam digniori, sicut statim dixi, & patebit ex dicendis Conclusionem sequenti, in ordine prima.

CONCLUSIO I.

Ordinarius Minister Sacramenti Ordinis est solus Episcopus.

2.
Probatur
Concl. ex
Concl. Flor.

Episcopum esse ordinarium ministrum hujus Sacramenti, disertis verbis docet Eugenius IV. in suo Decreto, ibi: *Sextum Sacramentum est Ordinis &c. Ordinarius minister huius Sacramenti est Episcopus.* Cùm autem nullum alium assignet præter Episcopum; etiam implicitè determinat, solum Episcopum esse ministrum ordinarium.

Quæris, cur addiderit illam particulam, *Ordinarius*? Respondeo; ut significaret, aliquem præter Episcopum posse esse ministrum extraordinarium. Sicuti eandem particulam priùs adjunxerat ministro Confirmationis, dicens: *Ordinarius minister (Confirmationis) est Episcopus.* Idque propter eandem rationem; nam paucis interjectis; *Legitur, inquit, aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem, ex rationabili & urgente admodum causa, simplicem sacerdotem Chrismate per Episcopum confecto hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.*

Ex quo patet; quid sit esse Ordinarium ministrum Confirmationis aut Ordinis, scilicet posse administrare illa Sacramenta vi præcisè sui officii seu status, absque dispensatione seu

commissione Apostolicæ Sedis. Porro solum Episcopum sic posse ministrare Confirmationem suo loco diffusius ostendimus. Vide Disp. 2. Sect. 2. Hic probandum est, etiam solum Episcopum sic posse ministrare Sacramentum Ordinis.

Probatur autem ex Tridentino sess. 23. cap. 1. ibi: *Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in episcoporum locum successerunt, ad hunc Sacramentum Ordinem præcipue pertinere, & passim, sicut etiam Apostolus ait, à Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei; eosque presbyteris superiores esse, ac Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinari, &c. que alia pleraque peragere ipsos posse: quorum jurisdictionem potestatem reliqui inferioris Ordinis nullatenus habent.*

Docet insuper sacrosancta Synodus, in Ordinatione Episcoporum, Sacerdotum & ceterorum Ordinum, non populi, nec cuiusvis secularis potestatis & Magistratus consensum, sive vocationem, sive auctoritatem requiri, ut sine ea irrita sit Ordinatio; qui propter decretis, eos, qui tantummodo à populo, aut laici potestate ac Magistratu vocati & instituti, ad haec ministeria exercenda adscedunt, & qui ea propria meritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures & latrones, per ostium non ingressi, habitos esse.

Idem definit eadem sess. can. 7. sequenti tenoris: *Si quis dixerit, Episcopos non esse Principis superiores vel non habere potestatem communi & ordinandi, vel eam, quam habent, illis eorum Presbyteris communi; vel Ordines ab ipsiis sine populi vel potestatis secularis consensu, aut vocatione, irritos esse; aut eos, qui nec ab Ecclesiastica Canonica potestate ritè ordinati nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramentorum Ministros; anathema sit.*

Omitto Concilium Ancyranum can. 10. alias 13. Antiochenum can. 10. Can. 2. Apostolorum, Dionysium c. 5. Eccles. Hieron. Epyphanium hæresi 75. Damalium Epist. ad Hieron. in Epist. 65. ad Evagrium, Chrysost. Theodoret. & alios in 3. & 4. cap. præter Epist. ad Timor. Omitto, inquam, omnes alias auctoritates, quia obvia & ab omnibus Catholicis admittæ, ut proinde absque ulla probatione Doctor Subtilis 4. dist. 24. q. unica n. 1. Et si (inquit) quæras, quis est minister illius? Respondeo, quod Episcopus & solus in sacris Ordinibus: in aliis autem non sacris aliquando ex consensione aliqui privilegiati, ut Abbates.

Idque convenienter factum fuit: Quia (D. Bonaventuram auditis 4. dist. 25. art. 1. q. 1. in corp.) si passim omnibus esset concessum, non admitterentur ad Ordines, quod non servarentur

ordo, immo potius generaretur confusio. Et ideo dispo-
situm est Dei consilio, quod solis Episcopis Ordinum
dispensatio, & aliorum perfectorum, ut consecratio
Abbatum, Monialium & Ecclesiarum & consimilium
concedatur. Possit etiam alia ratio assignari, sive ex
hoc, quod Episcopus sponsus est, sive ex hoc, quod Sa-
cramentum Ordinis statum perfectionis dicit: ideo
his, qui habent potestatis eminentiam debuit reser-
vari, & Episcopus tamquam sponsus filios, id est, per-
fectos, & filias, id est, imperfectos debuit generare.
Prima tamen ratio melius valet.

Itaque Catholicè dubitari non potest de ve-
ritate nostræ Conclusionis; quidquid reclamant
Hæretici Lutherus, Calvinus, & alij, causan-
tes, Episcopos non posse conferre sacros Ordines
absque consensu & electione populi aut Mag-
istratus. Et probant primò, ex quibusdam sa-
cræ Scripturæ exemplis. Secundo, ex alijs Ec-
clesiasticis historiis. Et tertio, ex quibusdam
Patrum dictis.

Refert Lucas (inquit Calvinus lib. 4. Insti-
t. 3. §. 15.) constitutos esse per Ecclesias Pres-
byteros à Paulo & Barnaba: sed rationem vel
modum simul notat, quum dicit, factum id
esse suffragiis *κατακλιμαστας*, inquit, *κατακλιμα-
στας* *κατ' Εκκλησιας*. Creabant ergo ipsi duo,
sed tota multitudo, ut mos Græcorum, in ele-
ctionibus erat, manibus sublatis declarabat,
quem habere vellet. Nempe sic Romani histo-
rici non raro loquuntur, Consulem, qui comitia
habuerit, creasse novos Magistratus, non
aliam ob causam, nisi quia suffragia receperit,
& populum moderatus sit in eligendo.

Non est certè credibile, Paulum plus concessisse
Timotheo & Tito, quam sibi ipse sumpsit.
Videmus autem, ipsum ex populi suffragiis
Episcopos creare solitum. Sic ergo intelligendi
sunt superiores loci, ne quid de communi Ec-
clesiæ jure ac libertate imminuant.

Bene ergo Cyprianus (lib. 1. Epist. 3.) dum
contendit ex divina auctoritate descendere, ut
Sacerdos plebe presente sub omnium oculis deli-
gatur, & dignus atque idoneus publico judicio
ac testimonio comprobetur. Siquidem hoc
videmus jussu Domini in Sacerdotibus Levi-
ticiis fuisse observatum (Levit. 8. v. 6. Numer.
20. v. 26.) ut ante consecrationem in
conspectum populi producerentur. Non aliter
adscribitur Matthias Apostolorum collegio
(Act. 1. v. 15.) nec aliter septem Diaconi
creantur (Act. 6. v. 2.) quam populo vidente
& approbante. Hæc exempla, inquit Cypri-
anus, ostendunt, Sacerdotis Ordinationem non
nisi sub populi assistentis conscientia fieri oportere:
ut sit Ordinatio justa & legitima, quæ
omnium testimonio fuerit examinata.

Habemus ergo, esse hanc ex verbo Dei legiti-
mam ministri vocationem, ubi ex populi
consensu & approbatione creantur, qui visi fue-
rint idonei. Præesse autem electioni debere
alios Pastores, ne quid per levitatem, vel per

mala studia, vel per tumultum à multitudine
peccetur. Hucusque Calvinus.

Sed quæro ego; quid si populus, non ob-
stante admonitione Pastoris, perseveret in sua
levitate & malis studiis, volens absolute in-
idoneum ordinari, nunquid Pastor poterit aut
debebit acquiescere levitati populi & malis
studiis? Aut certè poterit ac debebit ordinare
idoneum contra voluntatem populi? Vel fortè
censes, quia debebit populum relinquere sine
ministro? Igitur nullatenus expediebat, ut
Ordinatio ministri, aut electio vel vocatio, es-
sentialiter requireret consensum aut approba-
tionem populi.

Per Ordinationem, intelligo Sacramentum Or-
dinis, per Electionem, designationem certæ per-
sonæ ad Ecclesiasticam præfecturam; per Voc-
ationem, seu Missionem, concessionem jurisdic-
tionis Ecclesiasticæ, per quam certâ persona con-
stituitur Pastor seu Prælati Ecclesiæ.

Quid ergo ad exempla Scripturæ, allegata à
Calvino? Respondeo; ex iis nullatenus proba-
ri, consensum populi sic fuisse necessarium, quia
etiam, populo reclamante, Apostoli potuissent,
quos voluissent valide, imò & licite ordinare
Episcopos, aut Presbyteros. Spontè ergo suâ,
ad melius esse pro illo tempore, electionem
duodecimi Apostoli, & septem Diaconorum
permiserunt toti cætui fidelium.

Audiamus Chryostomum, dicentem Ho-
mil. 3. in Act. Apost. ad illa verba: *Viri fratres
oportet eligere &c. Multitudinem permittit iudicium,
similes, qui eligebantur, reddens reverendas, & se-
ipsum liberans ab invidia similitateque que poterat à
cæteris oboriri. Et ibidem ad hæc verba: In omni
tempore &c. Quid? An non licebat ipsi (Petro)
eligere? Licebat & quidem maxime; verum id non
fecit, ne cui videretur gratificari.*

Idemque dici potest de Paulo & Barnaba,
si verum est, quod ex populi suffragiis Presby-
teros per civitates deputaverint. Dico; si verum
est; quia potest textus intelligi de solis suffra-
giis Pauli & Barnabæ. Deinde Græcum ver-
bum licet uno modo significet electionem per
suffragia, tamen potest etiam simpliciter deno-
tare quamcumque electionem, & interdum in
hoc sensu invenitur: quare optimè Latinus in-
terpres vertit: *Constituerunt, Act. 14. v. 22. Et ad. 14.
cui constituerunt illis per singulas Ecclesias Presby-
teros, & orassent cum ieiunationibus &c.*

Et verò dum Paulus ordinavit Timotheum
& Titum, nonne aliqua fit mentio in Scriptura
consensus populi aut Magistratus? 1. Tim. 4.
v. 14. *Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ
data est tibi per prophetiam cum impositione manuum
Presbyterii, id est, cæteris Episcoporum, nam
Episcopus ab alijs tribus ordinatur, ut infra
videbimus.*

Undè Chryostomus in hunc locum: *Non de
Presbyteris (simplicibus) hoc in loco, sed de Epi-
scopis loquitur, neque enim profectò Presbyteri
(sim-*

Rejicitur.

Respondetur ad exempla Scripturæ.

Chryostomus.

An Paulus & Barnaba ordinaverint Presbyteros ex populi suffragiis.

1. Tim. 4.

Chryostomus.

5. Oportet docent hæretici.
Prima eorum probatio ex Galvino.

(simplices) ipsum ordinarunt. Paulus quippe erat Episcopus, qui ait 2. Tim. 1. v. 6. Admoneto te, ut resuscites gratiam Dei, qua est in te per impositionem manuum mearum. Ubi, ut vides, nullam facit mentionem consensûs populi aut Magistratûs.

Ad Tit. 1. Ut nec etiam, quando loquitur de Ordinatione Titi, ad Tit. c. 1. v. 5. Huius rei gratia reliqui te Crete, ut ea, quæ desunt corrigas, & constituas per civitates Presbyteros, sicut & ego disposui tibi.

9. Repositio Hæreticorum.

Sed ad hæc reponerent Hæretici; non omnia omnibus locis Scripturam debere commemorari; sufficere, quod illum consensum expresserit A. G. 14. & A. G. 1.

Rejicitur.

Repondeo; id non sufficere, quia neutro loco expressit illum consensum, tamquam necessarium jure divino, quod hic quaritur. Et certum est, etiam ex Confessione ipsorum Hæreticorum, Apostolos creasse Episcopos, & misisse ad populos absentes & infideles; ergo jure divino non requiritur consensus, saltem illius populi, ad quem mittitur Episcopus; jam autem Scripturæ supra allegatæ loquuntur de consensu eorum, quibus Episcopi præficiantur. Quomodo ergo jure divino requiritur ille consensus ad validam & licitam Ordinationem, & electionem aut vocationem?

10. Insuper.

Eo modo, inquis, quo requiritur jure divino integra Confessio peccatorum, quando possibilis est, alioquin valet non integra, quando integra moraliter vel physice est impossibilis; ergo similiter fieri potest, ut consensus populi sit necessarius jure divino, quando est moraliter possibilis, est non sit necessarius, quando est moraliter impossibilis.

Solvitur.

Fateor, aliquid potest esse necessarium jure divino extra necessitatem, quod in necessitate non est ita necessarium; sed tunc aliunde probari debet illa necessitas extrâ necessitatem, quàm ex eo præcisè, quod aliquando sic fuerit factum. Impresensiarum autem nihil aliud invenitur in Scriptura, quàm Apostolos aliquando adhibuisse seu postulasse consensum populi; tum, ut ostenderent se non affectu aliquo humano trahi; tum, quia cupiebant digniores, ac primis illis fidelibus cariores eligere, ut tantò magis Fides Christi in eorum cordibus radicaretur & amplius dilataretur. Fide autem jam satis radicata in cordibus fidelium, & nimium dilatata; maxime refrigescente charitate Fidelium, cum unusquisque à minimo usque ad maximum quærat quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi; prorsus inconveniens foret, si adhuc Ordinatione, electio, vocatio, Episcoporum, & aliorum Clericorum de eorum consensu fieri deberet, cum sic facillimè inepti, relictis dignioribus, promoverentur.

11. Aliquo tempore ex concessione

Atque hæc fuit indubiè ratio; quare, est ab antiquo & per aliquot sæcula in aliquibus locis, ex speciali concessione Pontificis, fuerit ad-

missa vox & nominatio populi, non solum ad publicum testimonium de probitate & sufficientia ordinandorum; sed etiam ad ipsam electionem, ut constat ex Theodoro libro 1. Histor. c. 9. ubi refert Epistolam Concilii Nicæni ad Ecclesiam Alexandrinam his verbis: Quod si qui forte eorum, qui Ecclesia conjugum numeribus, diem suum obibat, tunc unus ex illis, qui in Ecclesia asciti sunt, modo idoneus videatur, & populus illum eligat, Episcopusque Alexandria suffragetur, atque ad eum populi electionem confertur, in locum succedat demorri. Quare, inquam, procedente tempore, ut statim declarabo, illa electio populi fuerit casta.

Quamquam adhuc de facto, ex nova concessione, admittant Pontifices aliquotum Regum & Principum denominationem seu presentationem, immo & collationem Episcoporum, non quasi eorum consensus sit omnino necessarius ex jure divino, ita ut Pontifex sine eo non posset Episcopos instituire; sed ad meliorem rationem.

Enimverò in Concilio Constantinensi canon 4. (quod est octavum generale) can. 21. aliis 25. Sancta hæc & universalis Synodus dicitur & statuit, atque iure promulgat, neminem laicorum Principum vel Potentum semet in seipsum electioni vel promotioni, Patriarchæ vel Metropolitæ, aut cuiquam Episcopi, ne videlicet inordinata hinc & incongrua consensu vel contentio: præsertim cum nullam illis potestatem quemquam Potestativorum vel Clericorum habere conveniat, sed potius sibi attendere sibi, usquequo regulariter à collegio Episcoporum suscipiat sinem electio futuri Pontificis. Si tamen laicorum ad concertandum vel cooperandum ad ista invitat, liceat huicmodi cum reverentia, ipsi voluerit, obtemperare. Quisquis autem sacrum Principum & Potentum vel alterius dignitatis laicæ adversus communem ac consonantem atque canonice electionem Ecclesiasticæ Ordinis agere tentaverit, anathema sit. Quomodo Concilium vultum haberet hoc definire, si illa electio jure divino competat Principibus laicis & reliquis multitudini?

Præterea anno 320. vel 321. Concilio Lateranensi canon 13. statuit, Quod non sit permissum dum civibus (vel, ut alia lectio habet, populo) electiones eorum facere, qui sunt ad Sacerdotium promovendi.

Accedat, quod legimus in Concilio Martini Papæ apud Mart. Braccarensem c. 1. Clericorum: Non licet populo electionem facere eorum, qui ad Sacerdotium promoventur, sed in iudicio Episcoporum sit.

Denique Concilium Nicænum secundo canon 3. sic habet: Omnem electionem, quæ fit à Magistratibus, Episcopi vel Presbyteri vel Diaconi, irritam maneat ex canone (31. Apost.) dicitur: Si quis Episcopus Magistratibus secularibus illis, per eos Ecclesiam obtinerit, deponatur & relegatur, & omnes, qui cum eo communicaverint, oportet enim eum qui est promovendus ad Episcopatum

ram, ab Episcopis eligi (id est, ordinari) quemadmodum à SS. Patribus Nicæa. Decretum est. can. 4. Ergo in electione & Ordinatione Episcoporum, Presbyterorum & Diaconorum nulla potestas competit populis aut Magistratibus, id est, senioribus ex jure divino, cui non potuisset, nec voluisset Ecclesia præjudicare.

Ex his patet; fallum esse, quod dicunt A Catholicis, non nisi à Gregorio Papa IX. tempore Frederici II. Imperatoris circa annum millesimum trecentiesimum, fuere penitus exclusi laici ab electione Episcoporum, ut habetur in jure cap. Messana de Electione. Patet, dico, id esse fallum ex Concilio mox allegatis.

Et insuper probatur ex eodem jure sequentis tenoris: Massana (aliàs, Messana) Ecclesia Pastore vacante: Et infra: Editio perpetuo prohibemus, ne per laicos cum Canonicis, Pontificis electio presumatur. Qua si forte presumpsa fuerit, nullam obtineat firmitatem: non obstante contraria consuetudine, qua dici debet potius corruptela. Si usque ad illud tempus fuisset licitum laicis, imò jure divino concessum, ut Adversarii volunt, eligere Episcopum; quomodo verum est, quod hic ait Gregorius: Quæ (consuetudo) dici debet potius corruptela, cum esset observatio juris divini?

Quantum ad Cyprianum, referam latius ejus verba, ex quibus solutio clariùs apparebit. Sic ergo scribit Epist. 68. aliàs lib. 1. Epist. 4. Propter quod plebs obsequens præceptis dominicis, & Deum metuens, à peccatore (publico; agit quippe de Basilide & Martiali Episcopis, qui publicè lapsi erant, & contaminati libellis idololatriæ) Præposito separare se debet, nec se ad sacrilegi Sacerdotis Sacrificia miscere; quando ipsa maxime habeat potestatem vel eligendi dignos Sacerdotes, vel indignos recusandi. Quod & ipsum videmus de divina auctoritate descendere, ut Sacerdos plebe præsentis sub omnium oculis deligatur, & dignus atque idoneus publico iudicio ac testimonio comprobetur; sicut in Numeris (cap. 20.) Dominus Moysi præcepit dicens: Apprehende Aaron fratrem tuum, & Eleazarum filium ejus, & impone eos in montem coram omni Synagoga, & exue Aaron stollam ejus, & indue Eleazarum filium ejus, & Aaron appositus moriatur illic. Coram omni Synagoga iubet Deus constitui Sacerdotem, id est, instrui & ostendit, Ordinationes Sacerdotales non nisi sub populi assistentis conscientia fieri oportere, ut plebe præsentis, vel detegantur malorum crimina, vel bonarum merita prædicentur, & sit Ordinatio iusta & legitima, qua omnium suffragio & iudicio fuerit examinata.

Quod postea secundum divina magisteria observatur in Actis Apostolorum, quando de ordinando in locum Iude Episcopo, Petrus ad plebem loquitur: Surrexit, inquit, Petrus in medio discipulorum, fuit autem turba in ano. Nec hoc in Episcoporum tantum, & Sacerdotum, sed in Diaconorum Ordinationibus observasse Apostolos annuadvertimus, de quo &

ipso in Actis eorum scriptum est: Et convocaverunt, inquit, illi duodecim totam plebem discipulorum, & dixerunt eis. Quod utique idcirco tam diligenter & cautè convocata plebe tota gerebatur, ne quis ad altaris ministerium, vel ad sacerdotalem locum indignus obreperet. Hinc usque Cyprianus, concedens utique populo testimonium vitæ & morum.

Et istud nunquid hodiè populo negatur? Audite Tridentinum sess. 23. de Refor. c. 7. Sancta Synodus antiquorum Canonum vestigiis imbrando, decernit, ut, quando Episcopus Ordinationem facere disposuerit, omnes qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, seriatim quæstionem ante ipsam Ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad civitatem evocentur. Episcopus autem Sacerdotibus, & aliis prudentibus viris, peritis divine legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis sibi auscultis, ordinandorum genus, personam, aetatem, institutionem, mores, doctrinam & fidem diligenter investiget & examine.

Ecce quod olim toti populo concedebatur, jam conceditur Sacerdotibus, & aliis prudentibus viris; quamvis & quilibet ex populo audiretur, si quidpiam contra ordinandum deponeret, ut patet ex Pontificali tit. de Ordinatione Diaconi, ubi sic lego: Pontifex interrogat dicens: Scis illos dignos esse? Respondet Archidiaconus: Quantum humana fragilitas nosse finit, & scio & testificor ipsos dignos esse ad hujus onus officii. Et Pontifex dicit: Deo gratias. Et ad eorum Ordinationem procedit. In primis Pontifex cum mitra sedens Clero & populo annuntiat dicens: Auxiliante Domina Deo & Salvatore nostro Iesu Christo, eligimus vos presentes Subdiaconos in Ordinem Diaconi. Si quis habet aliquid contra illos pro Deo & propter Deum cum fiducia exeat & dicat; verumtamen memor sit conditionis sue.

Et sanè, quid aliud probat exemplum Eleazar? Putas, quia populus propriè elegerit, aut ordinaverit Eleazarum Sacerdotem? Clarum est quod non; sed electus fuit immediatè à Deo, & à solo Moyse ordinatus, ut patet ex illis verbis Num. 20. v. 27, & 28. Fecit Moyses, ut præceperat Dominus, & ascenderunt in montem Hor coram omni multitudine. Cumq; Aaron spoliasset vestibus suis, induit eis Eleazarum filium eius.

Fecit, inquam, Moyses, non ut consenserat populus, sed ut præceperat Deus, ita ut tametsi totus populus contradixisset; equidem Moyses Aaronem spoliasset vestibus suis, & induisset eis Eleazarum filium ejus.

Itaque Cyprianus, vel non fuit locutus de propria electione, seu consensu populi; sed tantum de testimonio probitatis, seu idoneitatis; vel si de propria electione & consensu, intellexit tantum pro iis locis, in quibus tale jus seu consuetudo vigeat, quod jus seu consuetudinem dicit descendere de divina auctoritate; non quasi illud jus populo competat ex lege divina, Ecclesiam obligante; sed quia Ecclesia

16. Testimonium vitæ & morum ordinandorum conceditur Sacerdotibus ex Tridentino.

Pontifex Romanus

17. Nihil aliud probat exemplum Eleazar.

18. Quæ fuerit mens Divi Cypriani.

14. Obstandit filitras alius ejus dicitur Hereticorum.

15. Responsio ad Cyprianum.

ad imitationem Dei & Apostolorum aliquando requisivit ad melius esse consensum populi.

Hinc, paucis interjectis, concludit Cyprianus, dicens: Propter quod diligenter de traditione divina & Apostolica observatione observandum est & tenendum, quod apud nos quoque, & serè per provincias universas tenetur (ergo non per omnes, ut debuisset, si fuisset juris divini) ut ad Ordinationes ritè celebrandas, ad eam plebem, cui Prepositus ordinatur, Episcopi eiusdem provincia proximi quinque conveniant, & Episcopus deligatur plebe presente, quæ singulorum vitam plenissimè novit, & uniuscuiusque actum de eius conversatione perspexit.

Ubi nihil aliud requirit, quàm ut Episcopus deligatur præsentè plebe: Episcopus, inquit, deligatur, scilicet ab Episcopis eiusdem provincie proximis, plebe præsentè, quæ singulorum vitam plenissimè novit, ut si fortè testimonio plebis inidoneus reperitur, rejiciatur, & non deligatur ab Episcopis. Et aliundè, sicut statim dixi, tamen tunc temporis plebs habuisset verum suffragium in electione Episcoporum, de facto per constitutiones Ecclesie, propter inconvenientia, procedente tempore exorta (quæ vide apud D. Chrysostr. lib. 3. de Sacerdotio) eo suffragio privata fuit, ut patet ex Conciliis supra allegatis.

Habet quidem populus Christianus divinum mandatum, audiendi veros Pastores; & fugiendi falsos, ergo habent potestatem eligendi bonos, qualis Consequentia? Nam & infideles ad quos mittuntur Pastores, habent illud mandatum divinum, & tamen, etiam secundum Hæreticos, non habent potestatem eligendi propriè dictâ electione, de qua hic agimus.

Qui ergo habent potestatem propriè eligendi seu mittendi Pastores? Episcopi qui (secundum Apostolum 1. Cor. 4. v. 1.) sunt ministri Christi (per consequens Ecclesie Christi) & dispensatores mysteriorum Dei, id est, Sacramentorum. Nec hoc tantum; sed etiam sunt Rectores & Præsides Ecclesie Christi, juxta illud Actor. 20. v. 28. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.*

Planè, inquis; sed qui regunt aliquam Communitatem, possunt, solent, & ex lege communi debent eligi ab illa Communitate.

Respondeo; qui regunt in temporalibus, concedo, quando est Communitas libera, alioquin clarum est, quod hodie pleræque Communitates non eligant sibi Rectorem, quàmvis aliquando elegerint. Et quid mirum, si Communitates liberæ sibi eligant Rectorem? Sicut enim antequam ex pluribus hominibus corpus mysticum fiat, singuli habent suam libertatem à potestate politica, ita postquam corpus mysticum effectum est, liberum manet illi multitudinis, se subicere vel uni vel pluribus,

secundum beneplacitum suum, nulli enim potestas eorum invenitur restricta.

Hinc aliquæ Respublicæ supremam potestatem sibi retinuerunt, ut Veneta & Genevensis; aliæ suam potestatem in unum supremum Principem contulerunt; aliæ in Magistratum, & argumento leg. 1. ff. de Constit. Principum. Quod Principi placuit, legis habet vigorem, cum lege regia, quæ de imperio eius lata est, populo ei, & in eum, omne suum imperium & potestatem conferat.

Igitur populus, qui potestatem suam non contulit Principi, ipse legem ferre potest, ipse eligere potest Rectorem suum. Ergo Ecclesia sive populus fidelis potest & debet eligere Rectores in spiritualibus, Pontificem, Episcopum, Pastores, negatur Consequentia. Nisi Christus, qui corpus illud mysticum, Ecclesiam intelligo, per se ipsum immèdiatè instituit, etiam per seipsum immèdiatè instituit Rectorem, dicens Petro & omnibus ejus successoribus Ioannis 21. v. 17. *Pascite ovem meam.*

Consensu quia Petrus constitutus fuit Rectorem Ecclesie à populo fidelis? Scio quia non debet ergo nec populo fidelis competit potestatem eligendi ejus successorem; neque eligendi non mittendi Episcopos, & Pastores; sed hoc competit summo Pontifici, utpotè qui immèdiatè à Deo, suppositâ legitimâ electione, non tantum à populo fidelis, accipit omnem suam potestatem regendi Ecclesiam Dei, & per consequens constituendi necessarios ministros, quales sunt Episcopi & Pastores.

Itaque cum populus fidelis non habeat illam jurisdictionem spiritualem, nequit tam illi & in alios conferre; neque ostendit potestatem loco Scripturæ, Deum ei dedisse potestatem independentem à Pontifice eligendi seu mittendi certas personas, quibus vel ipse potest, vel per Pontificem daret illam jurisdictionem.

Dices; Christus dedit Ecclesie suæ potestatem ligandi atque solvendi, ex D. Augustini tract. 224. in Ioannem tibi: *Quando ei (Petro) dictum est: Tibi dabo claves regni caelorum, quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cælis, & quodcumque solveris super terram erit solvitur & in Cælis: Tunc significabat Ecclesiam, quæ in hoc seculo dicitur rationibus vel in miribus, solummodo fundata est super Petram. Et post pauca: Ecclesia ergo quæ fundatur in Christo, Claves ab eo regni Cælorum accepit in Petro, id est, potestatem ligandi, solvendi peccata. Rursumque multis interjectis: Quamvis nec iste (Petrus) solus, sed universa Ecclesia potest solvendi peccata.*

Respondetur; Augustinus hoc loco nihil aliud vult, quàm potestatem ligandi & solvendi non esse concessam soli Petro, id est, Petro pro se tantum, sed etiam pro omnibus successoribus; neque in propriam dimittere utilitatem.

19.
Ocurrunt
objectioni.

Qui habent
jus
eligendi
Pastores.

Act. 20.

20.
Alia obje-
ctio.

Solvitur.

CONCLUSIO II.

Omnis Episcopus, etiam excommunicatus, suspensus, hæreticus, degradatus, valide ordinat.

Hæc Conclusio supponit, Episcopatum esse verum Ordinem, cujus character indelebilis sit, sicut character Sacerdotii. Veluti ergo quilibet Sacerdos bonus juxta ac malus, schismaticus, hæreticus, excommunicatus, suspensus, aut degradatus, valide consecrat, ut probavimus Disp. 5. Sect. 2. Concl. 4. per totam; eadem profecto ratione quilibet Episcopus, bonus juxta ac malus; schismaticus, hæreticus, excommunicatus, suspensus aut degradatus, valide ordinat.

Quæris, quæ sit illa ratio? Respondeo; quia tam Consecratio, quam Ordinatio, est actus Ordinis, & non jurisdictionis; jam autem Ecclesia solam jurisdictionem potest auferre; minime sacrum Ordinem, cum imprimatur character indelebilem; quamvis ergo possit impedire & prohibere executionem seu actum Ordinis, tamen nequit eum invalidare seu reddere irritum, si aliis legitime fiat.

Potest ergo Ecclesia Episcopum excommunicare, & per consequens auferre omnem ejus jurisdictionem, ita ut nullus actus jurisdictionis, puta excommunicare, absolvere, dispensare &c. valeat; potest eum suspendere ab executione Ordinum, ita ut illicitè consecret, confirmet, ordinet, potest eum degradare sive spoliare omni dignitate & honore Episcopali, omnibus privilegiis Episcopalibus &c. attamen si talis Episcopus attentet consecrare, confirmare, aut ordinare, quod factum fuerit servatis servandis, id est, servata debita materia, forma, & intentione; robotis firmitatem obtinebit: Multa quippe fieri prohibentur, quæ si facta fuerint, obtinent robotis firmitatem. c. Ad Apostolicam, 16. de Reg.

Atque hæc est communissima sententia, supposito, sicut dixi, quod Episcopatus sit Ordo imprimens indelebilem characterem; eamque in terminis docet Scotus 4. dist. 25. q. unica n. 14. dicens: De secundo articulo principali certum, est de quinque panis ultimis (puta infamia, irregularitate, excommunicatione, interdicto & suspensione) quod non prohibent à collatione, vel susceptione Ordinum de facto, ut probatur per Aug. 1. q. 1. Quod quidam. Et est ratio; quia cum illis panis potest stare & ratio ministræ, & suscipientis, & intentio, & alia necessaria hinc inde. De jure autem prohibent, ita quod illicitè attentetur contrarium, tamen si attentatur, hoc fit, quod intenditur.

De prima autem pena, scilicet degradatione, maxime si fiat circa Episcopum, dubium est, utrum excludat conferre Ordines de facto. Ita Doctor Subtilis: Et ratio dubitandi est. Nam si Episcopatus

Bbbb z non

26. Prohibitio Concl.

27. Ecclesia potest Episcopum privare sua jurisdictione.

28. Infamia, irregularitas &c. non excludunt conferre Ordines de facto, ex Scoto.

Secus de jure.

A degradatione excludat de facto?

Ratio per

tem, sed in bonum totius Ecclesiæ, id est, omnium Christi fidelium: ergo populus fidelis habet potestatem ordinandi, eligendi, mittendi, negatur Consequentia; nisi hoc sensu, quo ea, quæ conceduntur Magistratui, aut Principi, dicuntur concedi Reipublicæ, adeoque quæ possunt fieri à Principe, dicuntur posse fieri à Republica, & quæ per Principem vel Magistratum fiunt, dicuntur fieri à Republica.

24. Quo sensu populus fidelis accipit Claves.

Quo sensu Ecclesia dicitur firmamentum veritatis.

25. Quæ ratione solus Episcopus sit minister ordinarius.

Tali, dico, sensu populus fidelis seu Ecclesia accipit Claves, id est, potestatem ligandi atque solvendi; quia Petrus, qui erat Caput Ecclesiæ, accipit illam potestatem, & tali sensu Ecclesia dicitur absolvere & ligare, & dicitur habere jus seu potestatem eligendi, mittendi Episcopos, & Pastores, ordinandi Sacerdotes & alios Clericos; quia Pontifex, qui est Caput Ecclesiæ, absolvit & ligat, habet jus eligendi, mittendi, ordinandi, & omnia hæc facit tamquam Caput Ecclesiæ seu fidelis populi.

Et simili ratione Ecclesia dicitur columna & firmamentum veritatis apud Apostolum 1. Timot. 3. v. 15. *Ut scias, quomodo oporteat te in domo Dei conversari, quæ est Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum veritatis.* Quia dictum est Petro, qui est Caput Ecclesiæ: *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua.* Luc. 22. v. 32.

Sicuti ergo, quod pars corporis facit, totum corpori tribui solet; licet reliquum corpus neque præter unquam, neque præteresse possit, quod est illius partis proprium; v. g. videt totus homo oculis, tamen nulla ratione queat lingua, manibus, pedibus, aliove membro videre; ita quoque dici posset, totam Ecclesiam ordinare Sacerdotes, Episcopos eligere, & mittere Pastores, quia id facit per Pontificem, qui est Caput Ecclesiæ & alios Episcopos, qui sunt oculi Ecclesiæ, tamen nulla ratione per laicos possit id facere.

Ut ergo finem imponamus huic controversiæ, dicimus cum Ecclesia Catholica, solum Episcopum esse Ministrum ordinarium Sacramenti Ordinis; non tantum, quia ad ipsum solum pertinet imponere manus, quod etiam admittit Calvinus supra §. 16. ibi: *Hæc postremum habendum est, non universam multitudinem manus imposuisse suis ministris, sed solos Pastores;* sed etiam, quia nulla aliis competit jurisdicção seu jus imperandi Episcopis, ut certis hominibus à se designatis, manus imponant, quasi hæc designatio foret necessaria ad validam Ordinationem, quod perverse, ut patet ex dictis, negant hæretici, contra quos diffusius disputare, non est nostri instituti.

Progrediar itaque ad alia, de quibus controversitur inter Catholicos. Et primò quæritur; an omnis Episcopus etiam excommunicatus, suspensus, hæreticus &c. valide ordinet? Responsio erit